

KUTSEKOOLI?

Lühifilmi eesmärk on algatada arutelu kutsekooli ja rakenduskõrgkooli kui haridusvaliku üle, tuua välja selle valiku plussid-miinused, õpingute rahastamise võimalused, tutvustada kutsehariduses õpetatavaid erialasid ja lõpetajate väljavaateid tööturul.

eluotsused.ee/kutsekooli/

TAUSTAINFO

Kutseharidust omandatakse kutsekoolides ja rakenduskõrgkoolides, kus on suur osakaal praktilisel õppel. Kutsekoole on Eestis üle 30 ja rakenduskõrgkoole 6, kaetud on kõik maakonnad. Õppida saab tavaliselt tasuta, sest 98% õpekohtadest rahastab riik, lisaks on mõned erakutsekoolid.

Õpingute rahastamine

Riik maksab kutseõppuritele õppetoetust (õppeedukuse põhjal) ja hüvitab teatud tingimustele vastavatele õpilastele majutus- ja sõidukulud. Ka era- ja avaliku sektori ettevõtted maksavad mitmetel erialadel stipendiume.

Keskhariduse baasil kutsekoolis õppijad, samuti rakenduskõrgkooli tudengid saavad taotleda riiklikku õppelaenu. Õppelaenu tuleb tagasi maksta hakata hiljemalt 12 kuud pärast kooli lõpetamist ja laenujärgilt tasutakse intressi juba õpingute ajal. Õppelaenu väljastavate pankade tingimused võivad olla erinevad (näiteks lepingutasu, intressi tagasimakse jpm), seetõttu tuleb tingimustega enne laenu võtmist tutvuda.

Õppekavad ja haridusnõue

Kutseõppes on õppekavad liigitatud kutsestandardite alusel ja õpe on jagatud neljaks kutsetasemeks (2.-5. tase). Mida kõrgema taseme kutseõpe, seda põhjalikumad ja keerulisemad on teadmised, mida vastaval erialal töötamiseks omandada tuleb. Vastavalt sellele on kehtestatud ka nõuded õppima asuja haridusele. Näiteks 5. taseme kutseõppesse oodatakse vähemalt keskharidusega inimesi. Põhiharidusega õppida soovijad saavad valida õppekava, kus lisaks kutseala omandamisele saab ka keskhariduse. Teine variant on omandada ainult kutseala ilma keskharidusõppeta.

Perspektiivikad erialad

Tulevikus peaks iga kolmas uus töötaja olema kutseharidusega, selgub OSKA tööjõuvajaduse uuringust. Uuringu põhjal on kuni aastani 2027 kõige suurem vajadus paljude selliste erialade spetsialistide järele, milleks saab hariduse omandada just kutsekoolis või rakenduskõrgkoolis.

Aastani 2027 tekib töökohti juurde või tuleb asendada pensionile jäävaid töötajaid:

- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogias
- Tervishoius (õed, hooldustöötajad) ja sotsiaalhoolekandes
- Puidutööstuses, ehituses, masinaehituses, metallitööstuses
- Elektroonika- ja elektriseadmete tootmises
- Hariduses (aineõpetajad)

- Transpordis (mootorsõidukite juhid)
- Loodus- ja inseneriteaduses

Kutseharidusega töötajate sissetulek

Haridus- ja teadusministeeriumi ning Marianne Leppiku 2018. aastal ilmunud uuringu andmetel jääb Eestis kutseharidusega inimeste palk alla Eesti keskmise palga.

Kutseharidusega inimestest teenisid 2016. aastal suuremat tulu kutsekeskhariduse ja keskharidusjärgse kutseõppe lõpetanud, madalam oli sissetulek põhihariduse nõudeta kutseõppe lõpetanuil (kutsehariduse keskmisest viiendiku võrra väiksem).

Rakenduskõrgharidusega inimeste palk oli suurem kui kutsekooli lõpetanute oma, samuti on see esimestel aastatel pärast kooli lõpetamist suurem ka bakalaureuseõppe lõpetanute palgast. Eelkõige on selle põhjus rakenduskõrghariduse suuremal praktilisusel. Hiljem rakendus-kõrgharidusega ja bakalaureusekraadiga töötajate palgad ühtlustuvad.

IDEID JA SOOVITUSI ÜLESANNETEKS

Aruteluküsimusi:

- Lühifilmis on kutsekoolis õppimise kohta välja toodud mõned plussid ja miinused. Milliseid plusse ja miinuseid veel võib leida?
- Kas mõni eespool leitud miinus võib mõne aasta pärast osutada hoopis plussiks ja vastupidi?

Rühmatöö:

- Leidke rühmaga kolm artiklit meediast, kus on juttu kutseharidusest ja/või tööandjate ootustest tulevasele töötajale. Lugege artiklid koos läbi, tooge välja ühisjooned.
- Google Mapsi vahendusel leidke oma praegusele koolile lähim kutsekool (NB! Iga rühmal võiks olla erinev kool!) ja tutvuge sealsete õppimisvõimalustega. Koos rühmaga koostage sellele koolile üheminutiline reklaamesitlus või -video. Klassiga reklaamide jagamine.

Individuaalülesanne:

- Portaali kutseharidus.ee abil leia enda jaoks sobivad kutsekoolid. Täida tabel.

Sulle huvipakkuv valdkond	
Millised on selle valdkonnad erialad?	
Milline neist erialadest pakub Sulle enim huvi?	
Loe eriala tutvustust ja pane kirja, mis Sind sellel erialal paelub.	
Leia kolm kooli, kus seda eriala õppida saaks.	1. 2. 3.
Millised on nendes koolides selle eriala sisseastumistingimused?	1. 2. 3.

Millised on nende kolme kooli huvi- ja sportimisvõimalused?	1. 2. 3.
Kas vajad nendes koolides õppimiseks ka õpilaskodu? Kas koolil on õpilaskodu olemas?	1. 2. 3.

LUGEMISVARA

- Kutsehariduse tasemed, haridusnõuded, erialad ja koolid
www.kutseharidus.ee/oppimisvoimalused/erialad-ja-oppekavad
- Rahaline toetus õpingute ajal www.kutseharidus.ee/hea-teada/toetused-kutsehariduses
www.hm.ee/et/kutseharidus-oppija-toetamine,
www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus/oppelaen
- Tööjõuvajaduse prognoos aastani 2027
www.mkm.ee/sites/default/files/toojouprognosis_2027_ly_hikirjeldus.pdf
- OSKA uuringud tööturu vajaduste kohta
oska.kutsekoda.ee/tulevikutrendid/eesti-tooturg-tana-ja-homme/
- Uuring: kutsehariduse maine üldhariduskoolide õpilaste, õpetajate ning lapsevanemate seas (2018)
www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/kh_maine.pdf

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Teadlike valikute tegemise audiovisuaalse õppematerjali loomist rahastati Euroopa Liidu struktuurivahenditest, meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ taotlusvoorus „Koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostöö toetamine ettevõtlusõppe praktilisemaks muutmiseks”.